

פתח דבר

אנו מגישים לבוקר הישראלי לקט רשמים מסיוּרֵינו בארה"ב. הדברים שראוי לספר אותם מקיפים שטחים רבים ואין אנו מתיימרים למצות את הכל בחוברת זו. נהפוך הוא: ברצוננו לעודד את החברים שהשתתפו בסיוור להאיר נקודות נוספות שלא באו לביטוי מספיק בהזדמנויות אחרות.

נמנענו במתכוון מהסקת מסקנות ומהמלצות חפוזות לשינויים בנוהגים ושיטות הנהוגות אצלנו; אם כי, קרוב לוודאי, שיש מקום לשינויים ושיפורים לנוכח הדוגמה האמריקאית.

נראה לנו שבשלב זה, העיקר הוא — להביא לידיעת הבוקרים בארץ עובדות רבות ככל האפשר למען יקבלו תמונה נאמנה על הנעשה בשטח המעניין אותם בקליפורניה.

אנו מאמינים שזאת התרומה שיש באפשרותנו לתרום כיום לקידום הענף ומקווים שציבור הבוקרים ככלל ובוקרים רבים כפרטים יידעו להפיק תועלת מהחומר המוגש בזה.

על ההשתלמות בקליפורניה

מתנאי הארץ מבחינת האקלים, ההזנה, ובעיקר בגודל יחידת העדר.

יחידת העדר האופיינית לאירופה, גם כיום, היא למטה מעשר חולבות למשפחה. העדרים הגדולים, שהתפתחו באירופה לאחרונה — אינם טיפוסיים לחקלאותה.

מציאות זו אילצה אותנו לחפש מקום הכשרה, שיש בו רמה מקצועית גבוהה ותנאים דומים לתנאינו, תוך שימת הדגש על יחידות עדר גדולות, כפי שמקובל בעדרי הקיבוצים בארץ. הבחירה נפלה על קליפורניה.

יש לציין שהרפת הינה בין ענפי החקלאות האחרונים בארץ אשר „גילו” את קליפורניה. הלול, המטעים, ענפי השלחין שואבים זה זמן רב מהיידע המתקבל מארה"ב ומקליפורניה במיוחד.

בתוכנית ההשתלמות שהצענו לא רצינו להסתייגות חזקה בסיוור בלבד, שמעצם אופיו מאפשר התרשמות שטחית; חתרנו להשתלמות מעמיקה, במגמה ללמוד שיטות חדשות בניהול, באירגון העבודה ובהחזקת יחידות עדר גדולות.

בהשתלמות השתתפו 9 בוקרים בעל-יוותק בענף שמשמשים בתפקיד רכזי רפתות גדולות

בשנים האחרונות חלו שינויים מהותיים בענף הרפת. לפני כחמש שנים היו בארץ שתי רפתות קיבוציות של 200 חולבות ויותר. כיום קיימות כשלושים רפתות בהיקף זה.

גידול העדרים העמיד את צוות עובדי הענף ואת הרכו בפני בעיות בתחום אירגון העבודה, הפיקוח על העדר וכן בפני בעיות של הכוונה כלכלית. בשטחים אלה ואחרים, לא היה לבוקרים בארץ ממי ללמוד ובלית-ברירה נאלצו להסתמך על ניסיונם העצמי.

היקף העדר הארצי, המונה בס"ה כ־65,000 חולבות, מצמצם את אפשרויות המחקר המקומי. יוקר המחקר והיקפו המצומצם של העדר הארצי ממריצים אותנו להסתמך על יידע וניסיון של ארצות אחרות. בהן מקיימים אוכלוסיית בקר בהיקף של מיליונים רבים.

בעבר רכשנו את היידע בהולנד בעיקר ובכמה ארצות אירופה אחרות. ראשוני הבוקרים שלנו עשו את הכשרתם היסודית בהולנד. ואף בשנים האחרונות נהוג היה לשלוח בוקרים ומדריכים במקצוע לסיוור הכשרה באירופה.

תנאי הענף באירופה, שונים במידה רבה

המשתלמים אף הביע את השתוממותו על כך שהאמריקאים מוכרים לנו את הציוד החקלאי החדש והם עצמם מסתפקים בציוד מיושן.

בעדרים הקיבוציים נהוגות עד היום שלוש חליבות ביממה. בקליפורניה נהוגות שתי חליבות ומשיגים שם תגובות ממוצעות גבוהות יותר מהמקובל בארץ. הישגים אלה אומרים — דרשני.

כמו כן מסתבר מהדו"ח של המשתלמים שבקליפורניה כל חולב קשור לקבוצת פרות. אותה הוא חולב פעמיים ביום. ייתכן ששיטה זו עדיפה על שלוש החליבות המקובלות עלינו, בהן כל פרה „מכירה“ את מרבית חברי הקיבוץ...

יש לראות את ההשתלמויות כחיוניות לקידום הענף. רצוי לארגן מדי שנים מספר השתלמות לבוקרים-רכוזה"רפת, אם בקליפורניה או במקום אחר. כדי ליצור מגע חי עם שיטות גידול הקר מתקדמות ויעילות.

דרך זו תקדם את העדרים ותעזור לענף הבקר הארצי לינוק ממיטב הידע והניסיון המצטבר בעולם.

יוחנן האוזמן

בפועל, תוכנית ההשתלמות כללה כ-6 שבועות לימודים במכללה בסן-לואיס אוביספו שבמרכז קליפורניה. מכללה זו עוסקת בהכשרת מנהלי עדרים; לרשותה רפת נסיונית וסגל-מורים בעלי ניסיון בשטח זה.

נוסף על כך, כללה התוכנית סיורים במשך שבועיים במשקי בקר בקליפורניה. התוכנית המקורית כללה גם חודש עבודה בפועל באחד העדרים הגדולים, אך מסיבות בלתי תלויות בנו נאלצנו לוותר על חלק זה של התוכנית.

עדיין מוקדם לסכם ולהעריך את התועלת המעשית מן ההשתלמות. הידע שנרכש — עדיין טרי הוא ויעברו וודאי שנים עד אשר נדע לתרגמו ולשלבנו בעבודה היום-יומית.

מפגישה ראשונה אנו למדים מפי המשתלמים כי ההישגים של משקי חלב בקליפורניה המחזיקים מאות רבות של פרות עם תגובה ממוצעת של 7000–8000 ק"ג חלב בממוצע שנתי, מבוססים על שיטות החזקה וניהול מתקדמים ולא דווקא על ציוד יקר והשקעות גבוהות. אחד

שכר העבודה בחקלאות בקליפורניה הוא כ-50% גדול מהשכר הממוצע של פועלים חקלאיים בארה"ב כולה. חקלאי קליפורניה מוציאים על עבודה שכירה כ-1/2 מיליארד דולר בשנה.

קליפורניה מייצאה בשנה מוצרים חקלאיים העולים כדי 1/2 מיליארד דולר. כ-18 סנטים לכל דולר הכנסה מחקלאות באים מהייצוא.

חקלאי קליפורניה משתמשים ב-1.5 מיליון טונות של דשנים ומינרלים, העולים למעלה מ-100 מיליון דולר.

בעוד רק 5% מהעוסקים בקליפורניה עובדים בחקלאות ממש, הרי החקלאות בכללותה אחראית לתעסוקתו של אדם אחד לכל 3 אנשים עסוקים בכלל.

לכל 10 קליפורנאים, העוסקים באופן ישיר בחקלאות, מועסקים 26 אנשים בתעשיות הקשורות באופן הדוק בחקלאות, כגון — עיבוד התוצרת, תעשיית שימורים, אריזה, תובלה, אחסנה והפצת התוצרים. תעשיות אלה מצידן מספקות תעסוקה נוספת בשטחים שונים, שרובה מבוצעת בערים.

כ-1,300 אווירונים מועסקים בעבודה החקלאית בקליפורניה.

החקלאי הממוצע שבקליפורניה נזקק ל-74 אלף קילואט (חשמל) בשנה. צריכה זו של חשמל היא פי 7 גדולה מהממוצע של החקלאי שבארה"ב.

ההשקעה של חקלאי קליפורניה במכונות וציוד נאמדת במיליארד דולר. החקלאי הממוצע שבקליפורניה משקיע 50 אלף דולר בציוד. חקלאי קליפורניה כולה מוציאים 2000 מיליון דולר בשנה לקניית מכונות וחלפים וכ-20 מיליון דולר בשנה הם מוציאים על שכר תיקונים במכונות וציוד.